

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการจัดการอาชีวศึกษา Desirable Outcomes of Learners According to Government Policy on Vocational Education Management

ศิริ ถีอาสนา^{1*} และเฉลิมเกียรติ ถีอาสนา²

Siri Thee-asana^{1*} and Chalermgiat Thee-asana²

¹ผู้ประเมินภายนอกด้านการอาชีวศึกษาของ สมศ. และอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ขอนแก่น 40000

²แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ขอนแก่น 40000

¹Vocational External Assessor of ONESQA, Master of Education and Doctor of Philosophy

Administration Sripatum University Khonkaen, Khonkaen 40000

²Electronic Division, Khonkaen Technical College, Khonkaen 40000

Received : June 2, 2022 Received : June 19, 2022 Accepted : June 21, 2022

บทคัดย่อ

การเขียนบทความครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามนโยบายแห่งรัฐด้านการจัดการอาชีวศึกษา โดยศึกษาจากกฎหมายระเบียบ ประกาศ หลักสูตร และแผนการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่ได้กำหนดผลลัพธ์ของผู้เรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในนโยบายตามกฎหมาย ผลการศึกษาพบว่า ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาควรประกอบไปด้วย 3 ด้านหลักคือ เป็นคนดี (คุณธรรม-จริยธรรม และจรรยาบรรณ) เป็นคนมีความรู้ (หลักการ-ทฤษฎี) และเป็นผู้มีความสามารถ (ทักษะ) หรือเรียกว่าโมเดล เอ บี ซี

คำสำคัญ : เป็นคนดี, มีความรู้, มีความสามารถ

Abstract

The purpose of writing this article is to study the components of desirable outcomes of learners according to the government policy on vocational education management by studying the laws, regulations, announcements, courses and study plans in various forms, that has defined student's outcomes in writing in the legal policy. The results showed that desirable outcomes of vocational learners should consist of 3 main aspects: Admirable Quality, Brainy and Capability or known as the ABC model.

*ศิริ ถีอาสนา

E-mail : Srthsn@gmail.com

Keywords : Be Good Person, Knowledgeable, Capable

1. บทนำ

มีนักวิชาการได้สรุปความหมายของคำว่า “นโยบาย” หมายถึงชุดของความคิดหรือแผนที่แสดงแนวทางปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ และผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบ นโยบายมักถูกกำหนดโดยฝ่ายรัฐหรือผู้มีอำนาจในระดับสูง โดยต้องกำหนดเงื่อนไขความสำเร็จ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และเมื่อดำเนินการตามนโยบายแล้วประชาชนต้องได้รับประโยชน์ และเห็นว่า พระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา ข้อบังคับ ระเบียบ ยุทธศาสตร์ แผนในรูปแบบต่าง ๆ หรือแม้แต่หลักสูตรการเรียนการสอนถือว่าเป็นนโยบายประเภทหนึ่งคือ นโยบายตามกฎหมาย (ศิริ ถีอาสนา, สุภาพ ผู้รุ่งเรือง และ เสน่ห์ คำสมหมาย, 2560)

การเขียนบทความครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลลัพธ์ (outcomes) ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษาที่ถูกกำหนดหรือเขียนไว้เป็นนโยบายประเภทกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติหรือตราขึ้นในระยะเวลาที่ไม่นานมานี้ (ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา) แม้บางฉบับจะมีการใช้คำแตกต่างกันบ้าง แต่เมื่อวัตถุประสงค์ก็จะเห็นนัยสำคัญที่เหมือนกันคือ เป็นผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เกิดจากการบริหารจัดการการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาว่า มีลักษณะ หรือมีคุณสมบัติตามที่สังคมคาดหวังไว้หรือไม่

อย่างไร และได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ อาทิ เป้าหมายด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้ คุณลักษณะการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ เป้าหมายที่พึงประสงค์ของคนในชาติ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นต้น

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2564) ได้อธิบายคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับ ผลลัพธ์ (outcomes) ไว้ว่า ถ้าเราทำโครงการ หรือกิจกรรมใด ๆ แล้วเราพิจารณาผลการประเมินผลการเรียนรู้ คุณลักษณะ หรือสิ่งอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ในช่วงเวลาที่เรากำหนดไว้ จะใช้คำว่า ผลผลิต (Results) และหากเวลาผ่านไป (นาน) จากที่กำหนดไว้ในโครงการหรือกิจกรรมแล้ว ผลผลิตนั้นมีการเรียนรู้หรือคุณลักษณะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดีเราจะใช้ คำว่า ผลกระทบ (Impacts) และหากเวลานาน ๆ เข้าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นสอดคล้อง เป้าหมายปลายทางของโครงการ หรือกิจกรรม หากเราทำโครงการรักการอ่าน ผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์ ที่ควรเป็นคือ ผลผลิต คือ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ผลกระทบคือ นักเรียนเรียนหนังสือเก่งขึ้น ผลลัพธ์ (Outcomes) คือ นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การวัดผลลัพธ์ เป็นการวัดผลที่ได้รับจากผลของการดำเนินงานซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้เรียนทั้งในเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมายที่วางไว้ตามวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ กล่าวคือเป็นการวัดประสิทธิผล (Effectiveness) โดยวัดความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ กับวัตถุประสงค์ ของงาน

ดังนั้น จึงขออนุญาตคำว่า ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง ผลของการบริหารจัดการ การศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษา ทั้งในเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม หรือการปฏิบัติ ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวถูกกำหนด หรือตราขึ้นไว้ในนโยบายประเภทนโยบายตามกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ จึงขอเสนอเนื้อหารายละเอียดของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากนโยบายภาครัฐด้านการอาชีวศึกษา จำนวน 12 แหล่ง/ฉบับ ในลำดับต่อไปนี้

2. แนวคิดคั่นนโยบาย

ผู้เขียนได้ทำการศึกษา นโยบายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยเน้นมาที่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งพบสาระสำคัญในแต่ละแหล่ง ดังนี้

2.1 พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุงทุกฉบับ

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุงทุกฉบับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา 2564) ได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของคนในชาติ มีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ 2) มีสติปัญญา และมีความรู้ 3) มีคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต 4) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 5) มีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ 7) เคารพกฎหมาย 8) มีความเสมอภาค 9) มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 10) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย 11) รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ 12) ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ 13) ส่งเสริมการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย 14) มีความรู้อันเป็นสากล 15) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 16) มีความสามารถในการประกอบอาชีพ 17) รู้จักพึ่งตนเอง 18) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และ 19) ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ในยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ สำหรับด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องสัมพันธ์กับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นประเด็นหลักในการเขียนบทความครั้งนี้ กล่าวคือ รัฐได้กำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ของคนในชาติไว้อย่างน่าสนใจ ขอจำแนกสาระสำคัญเป็นข้อๆ ดังนี้ 1) เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ 2) มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา 3) มีพัฒนาการที่รอบด้าน 4) มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย 5) มีจิตสาธารณะ 6) มีความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น 7) มีความมั่งคั่งอดออม 8) มีความโอ้อ้อมอารี 9) มีวินัย 10) รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ 11) มีหลักคิดที่ถูกต้อง 12) มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 13) มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่สาม 14) อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น 15) มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 16) เป็น

นวัตกรรมนักคิด 17) เป็นผู้ประกอบการ และ 18) เป็น
เกษตรกรยุคใหม่

2.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ได้กำหนด
เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) หรือผลลัพธ์
ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี
คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
(3Rs 8Cs) ดังนี้

2.3.1 ทักษะและคุณลักษณะ 3Rs ได้แก่
1) อ่านออก (Reading) 2) เขียนได้ (Writing) และ
3) คิดเลขเป็น (Arithmetic)

2.3.2 ทักษะและคุณลักษณะ 8Cs ได้แก่
1) มีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะ
ในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem
Solving) 2) มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
(Creativity and Innovation) 3) มีทักษะด้านความเข้าใจ
ต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural
Understanding) 4) มีทักษะด้านความร่วมมือการทำงาน
เป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork
and Leadership) 5) มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ
และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information
and Media Literacy) 6) มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และ
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and
ICT Literacy) 7) มีทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้
(Career and Learning Skills) และ 8) มีความเมตตา
กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

2.4 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ได้กำหนด
ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes
of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะ
ของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ
สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรง
ความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี
มีคุณธรรม ยึดค่านิยมรวมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนา
ตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้านคือ 1) ผู้เรียนรู้
2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง
และได้ระบุชี้ชัดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาระดับ
อาชีวศึกษาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

2.4.1 ผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงาน
และคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย 1) สามารถขึ้นนำ
การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) มีทักษะการเรียนรู้ 3) รู้ทันการ

เปลี่ยนแปลง 4) ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ 5) มีทักษะ
ชีวิตฟันฝ่าอุปสรรคได้ 6) มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ
7) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสู่สภาวะ
การศึกษา และ 8) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาการทำงาน/อาชีพ

2.4.2 ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative
Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
ประกอบด้วย 1) มีความสามารถแก้ปัญหา
2) มีการสื่อสารเชิงบวก 3) มีทักษะข้ามวัฒนธรรม
4) มีทักษะการสะท้อนคิดการวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรม
และ 5) มีความสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

2.4.3 พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อ
สันติสุข ประกอบด้วย 1) มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียม
เป็นธรรมทางสังคม 2) มีจิตอาสา 3) มีความกล้าหาญทาง
จริยธรรม 4) เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้าง
สังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน และ 5) มีความซื่อสัตย์ใน
การทำงานเพื่อส่วนรวม

2.5 กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำกรอบคุณวุฒิ
แห่งชาติ ฉบับปรับปรุง National Qualifications
Framework (Thailand NQF) Revised Edition สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในส่วนของผลลัพธ์การ
เรียนรู้ (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นเกณฑ์บ่งชี้
คุณลักษณะการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้น
จากกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของ
หลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
และหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝึกปฏิบัติ และหรือ
จากการทำงาน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

2.5.1 ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย
1) มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
กับสาขาวิชาที่เรียนและหรือทำงาน 2) มีความรู้เกี่ยวกับ
แนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนและหรือ
ทำงาน และ 3) มีความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริงเป็น
หลัก (Theoretical and/or factual)

2.5.2 ทักษะ (Skills) ประกอบด้วย
1) มีความสามารถปฏิบัติงานที่ควรทำได้เมื่อได้
รับมอบหมาย 2) สามารถเลือกใช้วิธีการจัดการ
และแก้ปัญหาการทำงาน 3) มีทักษะด้านกระบวนการคิด
(Cognitive Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ
4) มีทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Logical,
Intuitive, and Creative Thinking) และ 5) มีทักษะ
การปฏิบัติและหรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและมี
ความชำนาญในการปฏิบัติตามกรอบคุณวุฒิแต่ละระดับ

2.5.3 ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) ประกอบด้วย 1) มีความสามารถที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ 2) มีความสามารถในการใช้ความรู้ 3) มีทักษะทางสังคม 4) มีทักษะในการทำงาน และหรือศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล 5) มีความสามารถในการสื่อสาร 6) มีภาวะผู้นำ 7) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) 8) มีความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง 9) มีความสามารถในการตัดสินใจและ 10) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

2.6 กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับไว้ว่าคุณวุฒิอาชีวศึกษาประเภทวิชา และสาขาวิชาต้องครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

2.6.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดี 3) มีความภูมิใจ และรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย 4) เคารพกฎหมาย 5) เคารพสิทธิของผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง 7) ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 8) มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.6.2 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน และ 2) มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน

2.6.3 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) มีความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย 2) มีความสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงาน 3) มีทักษะด้านกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ 4) มีทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ 5) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 6) มีทักษะการปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่ว และมีความชำนาญในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

2.6.4 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 1) มีความสามารถที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ 2) มีความสามารถในการใช้ความรู้ 3) มีทักษะทางสังคมในการทำงาน

4) มีการศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ 5) มีความสามารถในการสื่อสาร 6) มีภาวะผู้นำ 7) มีความรับผิดชอบและความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง 8) มีความสามารถในการตัดสินใจและ 9) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น

2.7 มาตรฐานการอาชีวศึกษา 2561 ในมาตรฐานที่ 1 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) ได้กำหนดคุณลักษณะหรือผลลัพธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์มีสาระสำคัญดังนี้

2.7.1 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน และ 2) ทำงานโดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

2.7.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 1) มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) มีทักษะวิชาชีพ 3) มีทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา 4) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการปฏิบัติงาน 5) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 6) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการดำรงชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 7) มีสุขภาวะที่ดี

2.7.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดี 3) ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย 4) เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น 5) มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) มีจิตสาธารณะ และ 7) มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.8 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563) ได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากจุดหมายของหลักสูตร พบว่ามีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ 2) มีทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ 3) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน 5) สามารถ

สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ 6) เป็นผู้แก้ปัญหา 7) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 8) ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ 9) มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 10) มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 11) มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา 12) มีทักษะด้านสุขภาวะและความปลอดภัย 13) มีทักษะการจัดการ 14) สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 15) มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ 16) มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน 17) รักงานรักหน่วยงานสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี 18) มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น 19) เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน และการอยู่ร่วมกัน 20) เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด 21) มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ 22) ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 23) เข้าใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 24) มีจิตสาธารณะและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี 25) มีบุคลิกภาพที่ดี 26) มีมนุษยสัมพันธ์ 27) มีคุณธรรมจริยธรรม และวินัยในตนเอง 28) มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงานอาชีพ 29) ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลก 30) มีความรักชาติสำนึกในความเป็นไทย 31) เสียสละเพื่อส่วนรวม และ 32) ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.9 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) ได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ในจุดหมายของหลักสูตร สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ 1) มีความรู้ทางทฤษฎีและเทคนิคเชิงลึกภายใต้ขอบเขตของงานอาชีพ 2) มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและงานอาชีพ 3) สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 4) มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ 5) สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ 6) มีปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ 7) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 8) มีความสามารถในการวางแผน บริหารจัดการตัดสินใจ แก้ปัญหา

ประสานงานและประเมินผลการปฏิบัติงานอาชีพ 9) มีทักษะการเรียนรู้ แสวงหา ความรู้และแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง 10) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และแนวทางใหม่ๆ ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพ 11) สามารถพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง 12) มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ 13) มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ 14) มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี 15) มีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ 16) มีบุคลิกภาพที่ดี 17) มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย 18) มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในอาชีพ 19) เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด 20) มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กรท้องถิ่นและประเทศชาติ 21) อุทิศตนเพื่อสังคม 22) มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น 23) ตระหนักในปัญหา และความสำคัญของสิ่งแวดล้อม 24) ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ 25) เป็นกำลังสำคัญในด้านผลิตและให้บริการ 26) เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และ 27) ปฏิบัติตนในฐานะ พลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.10 มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563) ในข้อ 5 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับคุณวุฒิประเภทวิชา และสาขาวิชาต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และต้องมีคุณลักษณะพิเศษ และในข้อ 16 (2) การประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษามีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ สามารถสรุปสาระสำคัญของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ ดังนี้ 1) สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที 2) มีสมรรถนะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ และแต่ละสาขาวิชา 3) มีทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา 4) มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน 5) ได้รับการยอมรับหรือมีความพึงพอใจในด้านศักยภาพจากสถานประกอบการเมื่อผู้สำเร็จการศึกษา และ 6) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจาก

สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่นักเรียนหรือนักศึกษาได้ไปฝึกอาชีพด้วย

2.11 เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562 (ก) กำหนดไว้ว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้านคือ

2.11.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดี 3) มีความภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย 4) เคารพกฎหมาย และเคารพสิทธิของผู้อื่น 5) มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) มีจิตสาธารณะ และ 7) มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.11.2 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) มีความรู้ในหลักการทั่วไปของงานอาชีพเฉพาะ 2) มีความรู้ในการวิเคราะห์เบื้องต้น 3) มีความรู้ภาษาอังกฤษ และ 4) มีความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถใช้ในการสื่อสารเบื้องต้นได้

2.11.3 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) มีทักษะการเลือกและประยุกต์ใช้วิธีการ 2) มีทักษะการเลือกและประยุกต์ใช้เครื่องมือและวัสดุขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน 3) มีทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา และ 6) มีทักษะด้านสุขภาวะ และความปลอดภัย

2.11.4 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และ ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 1) ความสามารถปฏิบัติงานตามแบบแผน 2) สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ซับซ้อน 3) สามารถให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้การตัดสินใจ 4) สามารถวางแผน และแก้ไขปัญหา โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง 5) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพในการแก้ปัญหา และการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ 6) สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหา และการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ และ 7) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

2.12 เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ในข้อ 4 ของเกณฑ์

มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) มีความครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

2.12.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) มีเจตคติ และกิจนิสัยที่ดี 3) มีความภูมิใจ และรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย 4) เคารพกฎหมาย และเคารพสิทธิของผู้อื่น 5) มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) มีจิตสาธารณะ และ 7) มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.12.2 ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) มีความรู้ทางทฤษฎี และเทคนิคเชิงลึกภายใต้ขอบเขตของงานอาชีพ 2) มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่เชื่อมโยงกับการทำงาน และ 3) มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในระดับที่เชื่อมโยงกับการทำงาน

2.12.3 ด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) มีทักษะในการปรับใช้กระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม 2) มีทักษะด้านความปลอดภัยที่เชื่อมโยงกันในการทำงานที่หลากหลาย 3) มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และ 5) มีทักษะในการวางแผน การบริหารจัดการ การประสานงานและการประเมินผล ในการปฏิบัติงาน

2.12.4 ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และ ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 1) สามารถปฏิบัติงานตามแบบแผน 2) สามารถปรับตัวภายใต้ความเปลี่ยนแปลง 3) สามารถแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยหรือซับซ้อน และเป็นนามธรรมเป็นบางครั้ง จากการศึกษาผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการอาชีวศึกษาดังกล่าวข้างต้นพบว่าแต่ละแหล่งมีสาระสำคัญใกล้เคียงกัน แม้คำที่ใช้จะแตกต่างกันไปบ้างก็ตาม ผู้เขียนได้ทำการจัดกลุ่ม (Grouping) โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์อันดับแรกวิเคราะห์ว่าคนที่เรียน หรือสำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาควรมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้านด้วยกันคือ A B และ C ได้แก่

A: Admirable Quality คือ เป็นคนดี (คุณธรรม-จริยธรรม และจรรยาบรรณ)

B: Brainy คือเป็นคนมีความรู้ (หลักการ-ทฤษฎี)

C: Capability คือเป็นผู้มีความสามารถ (ทักษะ) จากนั้น ได้จัดกลุ่มย่อยของแต่ละด้านหลัก โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในสาระสำคัญของแต่ละแหล่งที่ค้นคว้ามา 12 แหล่ง ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืน

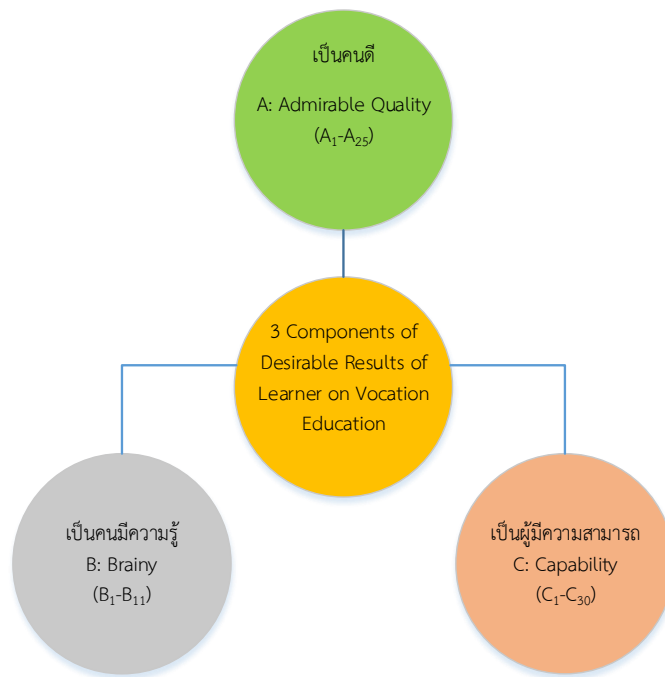
กับด้านหลัก (A B C) ไต่บ้าง ผลการพิจารณาได้ข้อสรุปดัง

ตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามนโยบายแห่งรัฐด้านการอาชีวศึกษา

องค์ประกอบผลลัพธ์ที่ พึงประสงค์ของผู้เรียน	องค์ประกอบ (ย่อย) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการอาชีวศึกษา
เป็นคนดี (คุณธรรม-จริยธรรม) A: Admirable Quality (A: A₁-A₂₅)	1) มีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ 3) รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ 4) ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ 5) ส่งเสริมการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย 6) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 7) ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง 8) มีความมัยยัสต์อดออม 9) รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ 10) มีความเมตตา กรุณา และมีวินัย 11) มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรมทางสังคม 12) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม 13) เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน 14) มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนรวม 15) มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น 16) มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดี 17) มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม 18) มีสุขภาพที่ดี 19) มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 20) ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย 21) เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น 22) รู้จักพึ่งตนเอง 23) มีการสื่อสารเชิงบวก 24) มีหลักคิดที่ถูกต้อง 25) เป็นผู้ประกอบการที่ดี (A₁ – A₂₅)
เป็นคนมีความรู้ (หลักการ-ทฤษฎี) B: Brainy (B: B₁-B₁₁)	1) มีสติปัญญา และมีความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย และที่เป็นสากล 2) อ่านออก 3) เขียนได้ 4) คิดเลขเป็น 5) มีความรู้ และมีความรอบรู้ด้านต่าง ๆ 6) มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพที่เรียนหรือทำงาน 7) มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพที่เรียนและที่ทำงาน 8) มีความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา 9) มีการศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ 10) มีทักษะการเรียนรู้ 11) รู้ทันการเปลี่ยนแปลง (B₁ – B₁₁)
เป็นผู้มีความสามารถ (ทักษะ) C: Capability (C: C_๑-C_{๓๐})	1) มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และหรือผู้ประกอบการได้ 2) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน 4) มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่สาม 5) มีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา 6) มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 7) มีทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 8) มีทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ 9) มีทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ 10) มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ 11) มีทักษะการเรียนรู้ทางสังคม และทักษะอาชีพ 12) สามารถขึ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง 13) มีทักษะในการปรับตัวในโลกยุคดิจิทัล 14) มีทักษะชีวิตฟันฝ่าอุปสรรค 15) สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อพัฒนาสู่ภาวะการศึกษา และการทำงานอาชีพ 16) มีทักษะการสะท้อนคิดการวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรม 17) สามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงาน 18) มีทักษะด้านกระบวนการคิดที่ใช้ตรรกะ 19) มีทักษะการหยั่งรู้ และความคิดสร้างสรรค์ 20) มีทักษะการปฏิบัติ และหรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่ว และมีความชำนาญตามกรอบคุณวุฒิแต่ละระดับ 21) มีทักษะในการทำงาน และหรือศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ 22) ความเป็นอิสระในการดำเนินการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง 23) มีความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย 24) มีความสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงาน 25) มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 26) มีทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา 27) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการปฏิบัติงาน 28) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 29) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะวิชาชีพในการดำรงชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 30) ทำงานโดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา (C₁ – C₃₀)

ในช่วงนี้ ผู้เขียนขอเสนอองค์ประกอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามนโยบายแห่งรัฐด้านการอาชีวศึกษา: โมเดล เอ บี ซี (A B C Model) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลักคือ 1) เป็นคนดี (A: Admirable Quality) 2) เป็นคนมีความรู้ (B: Brainy) และ 3) เป็นผู้มีความสามารถ (C: Capability) ทั้งนี้ เพื่อง่ายต่อการจดจำและนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพ ABC Model: ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านอาชีวศึกษา

3. บทสรุป

ผู้เขียนขอเรียนเสนอท่านผู้อ่านในฐานะผู้รู้ทั้งหลาย ได้คิดต่อไปว่า ข้อมูลที่ผู้เขียนได้นำเสนอนี้ (ABC Model: Admirable Quality, Brainy, Capability; เป็นคนดี เป็นคนมีความรู้ เป็นผู้มีความสามารถ) มีความเหมาะสม มีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อความออกเเงของศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านนี้ ที่มีความปรารถนาสูงยิ่งของสังคมประเทศชาติในขณะนี้ โดยอาจนำองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านหลัก และ 66 ด้านย่อย ไปต่อยอดโดยทำวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านการอาชีวศึกษา ซึ่งจะทำได้ต้องความรู้ใหม่เพิ่มเติม และเกิดความมั่นใจว่าผลลัพธ์ของการบริหารจัดการการศึกษาด้านอาชีวศึกษามาถูกทางแล้ว ทำให้เรามั่นใจเพิ่มขึ้นอีกว่าผลลัพธ์ของผู้เรียนเหมาะสมกับยุคสมัยแล้วเช่นกัน

4. เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2564). ผลผลิต ผลกระทบ
ผลลัพธ์ มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่
แตกต่างกัน. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/320692%5D>

ศิริ ถิอาสนา, สุภาพ ผู้รู้เรื่อง, และ เสน่ห์ คำสมหมาย.

(2560, กรกฎาคม-กันยายน). รู้จริง รู้ลึก ใน
เรื่องนโยบายสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง (1):
ความหมาย ประเภท องค์ประกอบ และ
กระบวนการ. วารสารการ บริหารการศึกษา
และภาวะผู้นำ, 5(20) (2017), 14-26.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 (ฉบับ Update ล่าสุด). สืบค้นจาก

<http://web.krisdika.go.th/lawHeadPDF.jsp?formatFile=pdf&hlID=0>

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561).

มาตรฐานการอาชีวศึกษา 2561. สืบค้นจาก
<http://bsq2.vec.go.th/rule.html>

_____. (2562). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง
กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2562. สืบค้นจาก
<http://bsq2.vec.go.th/rule.html>

_____. (2562). ประกาศคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ
อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก

<http://bsq2.vec.go.th/rule.html>

_____. (2562). ประกาศคณะกรรมการ การ
อาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ
อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก
<http://bsq2.vec.go.th/rule.html>

_____. (2562). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2562. สืบค้นจาก
<https://bsq.vec.go.th/Portals/9/Course/20/2562/neww1.pdf>

_____. (2563). ประกาศคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการ
อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563. สืบค้น
จาก <https://dvec.vec.go.th>

_____. (2563). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง พุทธศักราช 2563. สืบค้นจาก
<https://bsq.vec.go.th/Portals/9/Course/30/2563/neww3.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบ

คุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง. สืบค้นจาก

http://ir.rmutsv.ac.th/sites/ir.rmutsv.ac.th/files/Thailand%20NQF_0.pdf

_____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นจาก

<http://onec.go.th/index.php/book/BookView/1540>

_____. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.
2561. สืบค้นจาก

<https://eduservice.yru.ac.th/newweb/files/mua/1651-file.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

(2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-

๒๕๘๐. สืบค้นจาก

https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf